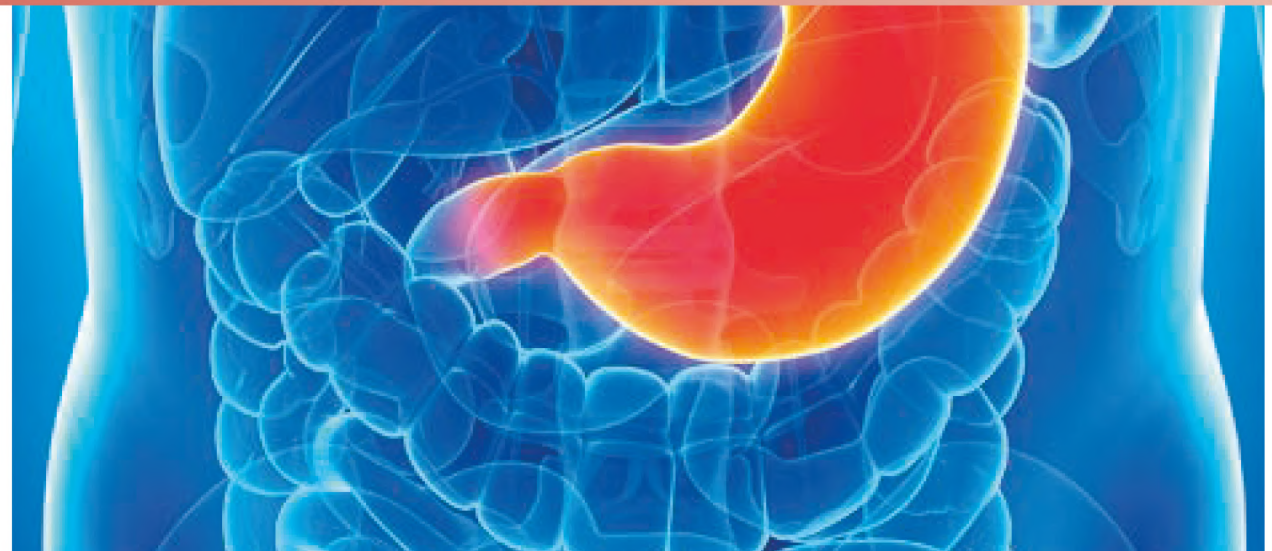

ZORGATLAS

Slokdarm- en maagkanker

Uitgave: Zorgatlas Slokdarm- en maagkanker

Uitgever: Esculaap Media bv

Adviseurs: prof. dr. Bas Wijnhoven, slokdarm-maagchirurg, Erasmus MC, dr. Marije Slingerland, internist-oncoloog, LUMC en Caroline van Nobelen, GIOCA-consulent GIOCA Gastro Intestinaal Oncologisch Centrum Amsterdam, locatie VUmc
Met medewerking van: Debby Geijssen, radiotherapeut, Amsterdam UMC, en Remco Huiszoon, SPKS

Illustrator: Liana Bauman

Redactie: Kim Grootsholten, KG.txt

Projectmanager: Martine de Wijs, TekstFocus

Ontwerp en opmaak: Lian Hendrickx
Lianinline Grafisch Ontwerp

Druk- en bindwerk: Real Concepts

ISBN: 978-94-91984-70-9

NUR: 874

©2021 Esculaap Media bv, Lent

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever. Voorzover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j^o het Besluit van 20 juni 1974, St.b. 351, zoals gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1985, St.b. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatie- of andere werken (artikel 16 Auteurswet 1912), in welke vorm dan ook, dient men zich tot de uitgever te wenden.

Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Noch de uitgever, noch de auteur(s), noch de redactie aanvaarden aansprakelijkheid voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout of onvolledigheid die in deze uitgave zou kunnen voorkomen. Voor eventuele verbeteringen van de opgenomen gegevens houden zij zich aanbevolen.

Esculaap Media bv
Porrenhofstraat 128
6663 SG Lent
info@zorgatlas.com
www.zorgatlas.com

Voorwoord

Met veel plezier bieden wij u de Zorgatlas Slokdarm- en maagkanker aan. Deze uitgave ondersteunt u bij de voorlichting van de patiënten in uw praktijk. Deze atlas is met zorg samengesteld voor een grote groep zorgverleners.

Het gebruik van visueel voorlichtingsmateriaal zoals in deze atlas dient als een waardevol hulpmiddel. In het algemeen onthouden mensen informatie beter wanneer zij informatie horen en zien. De illustraties en teksten helpen u slokdarm- en maagkanker en de behandeling ervan begrijpelijk uit te leggen aan uw patiënt.

Wij hopen dat deze atlas een handig hulpmiddel voor u zal zijn en dat u deze met veel genoegen zult gebruiken. Mocht u suggesties hebben om deze atlas te verbeteren, dan kunt u deze sturen naar info@zorgatlas.com. Bent u geïnteresseerd in andere uitgaven in de reeks Zorgatlassen, kijk dan voor meer informatie op www.zorgatlas.com.

Bas Wijnhoven, slokdarm- maagchirurg, *Marije Slingerland*, internist-oncoloog, en *Caroline van Nobelen*, GIOCA-consulent

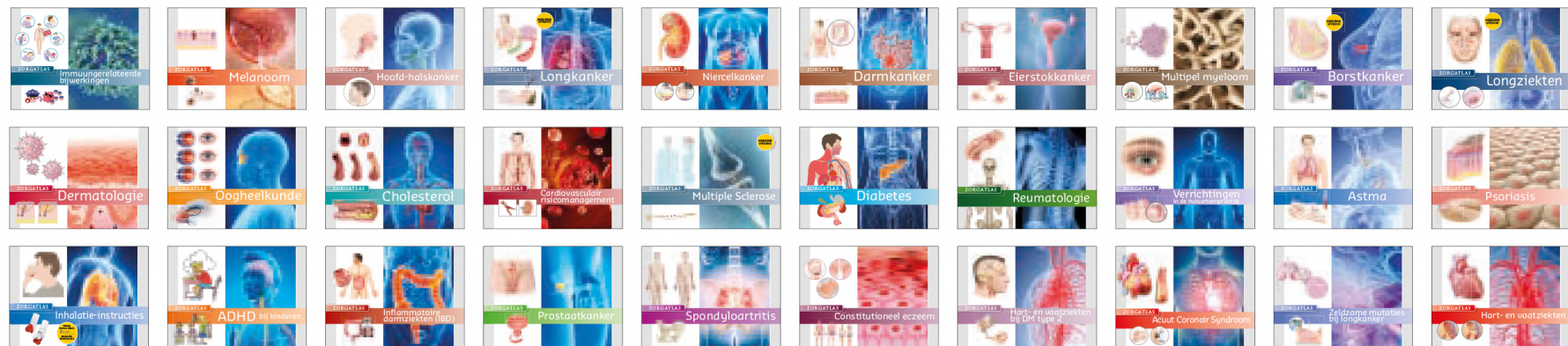
Handleiding

De Zorgatlas Slokdarm- en maagkanker brengt de anatomie, diagnostiek, pathologie, behandeling en het leven met slokdarm- en maagkanker in beeld. Elk onderwerp heeft een pagina voor de patiënt en een pagina voor de zorgverlener. De pagina voor de patiënt bestaat voornamelijk uit illustraties. De pagina voor de zorgverlener heeft naast illustraties ook verklarende teksten.

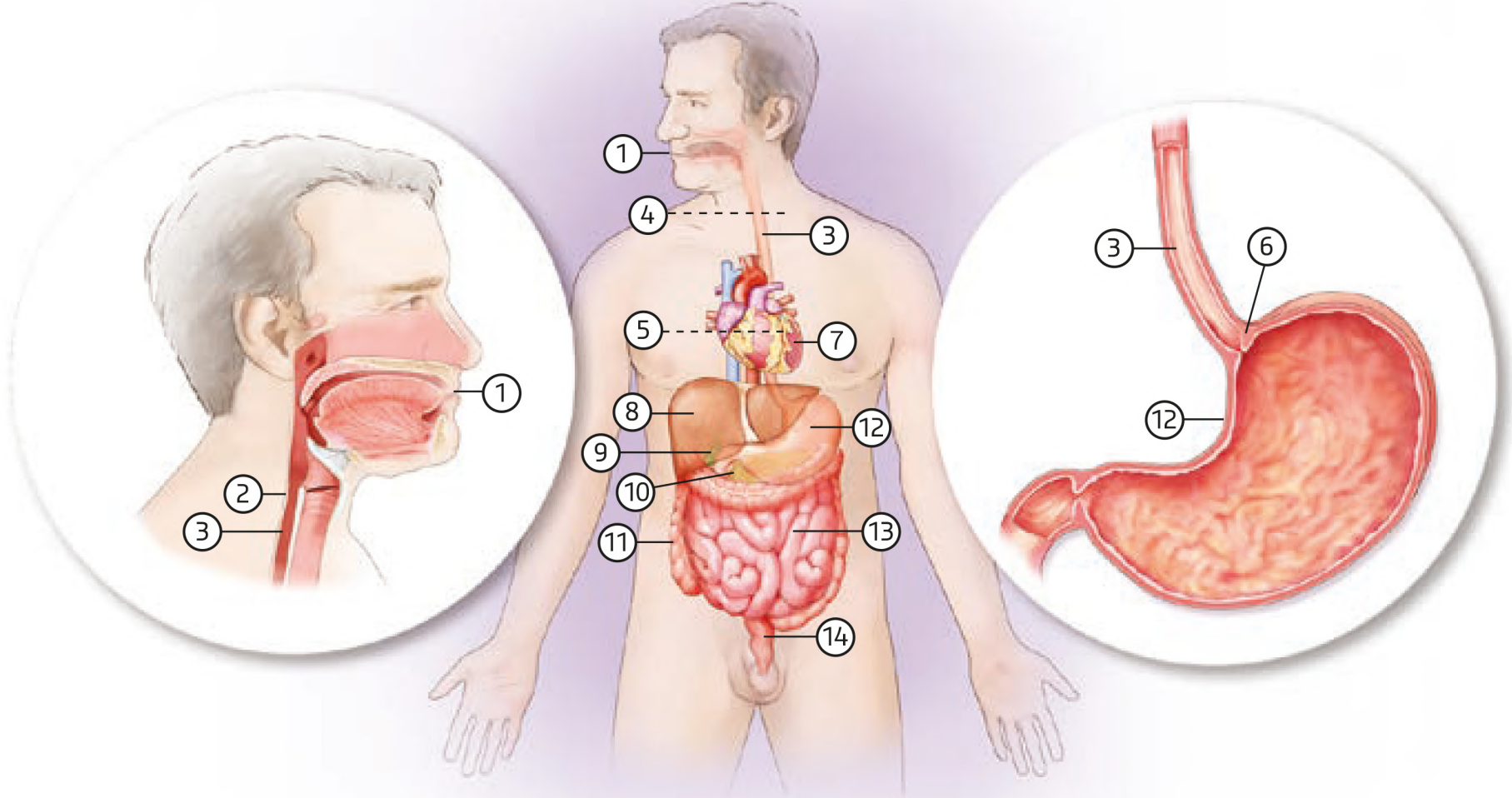
De atlas kan op het bureau worden gelegd of als tafelstandaard worden gebruikt. Daarnaast kunnen met de bijgeleverde stift aantekeningen op de illustraties worden gemaakt, die vervolgens weer kunnen worden uitgeveegd.

Onder meer verschenen en verkrijgbaar op www.zorgatlas.com

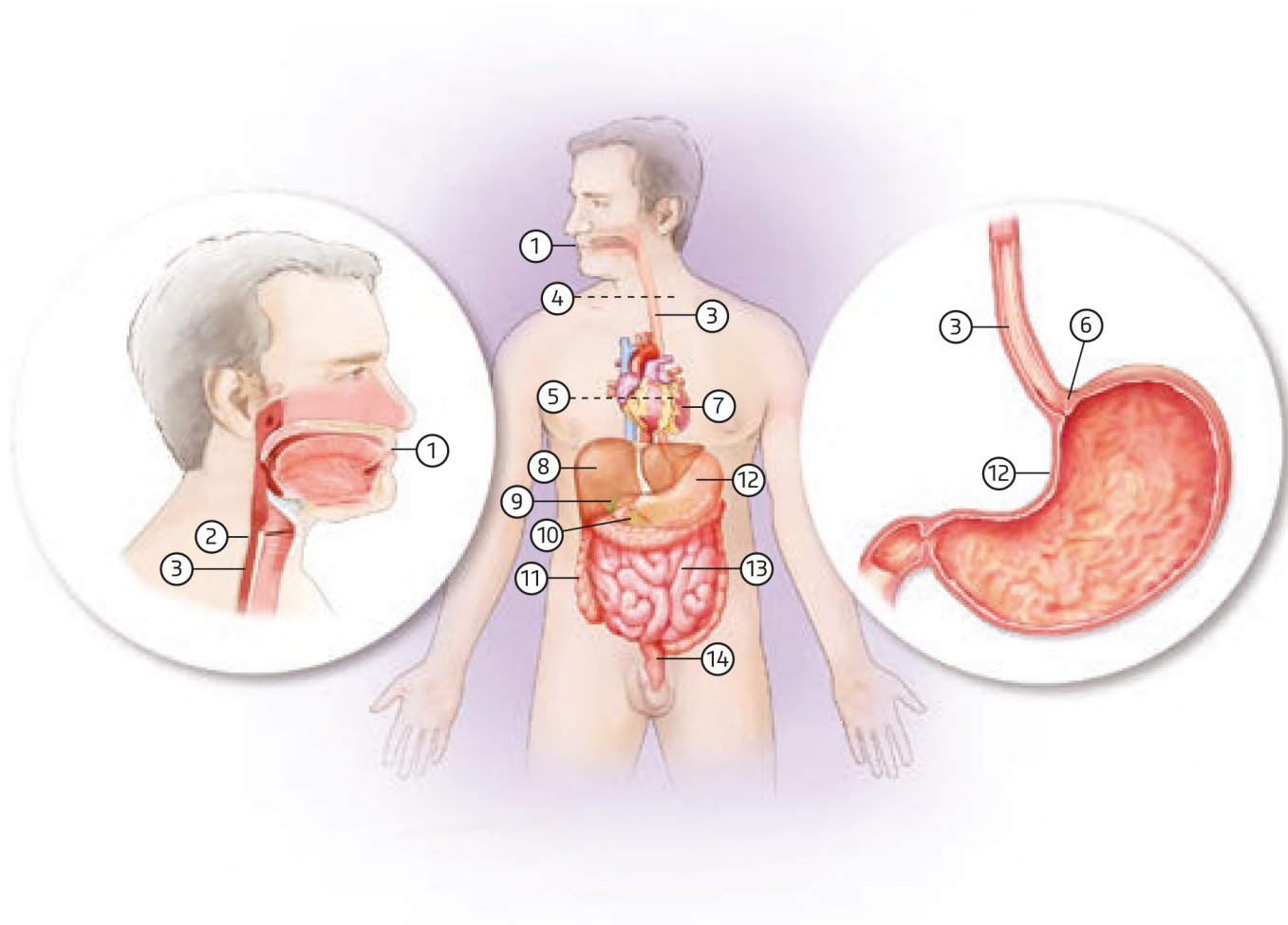

Het spijsverteringskanaal

Het spijsverteringskanaal

Het spijsverteringskanaal, ook wel 'maag-darmkanaal' genoemd, begint bij de mond en eindigt bij de anus.

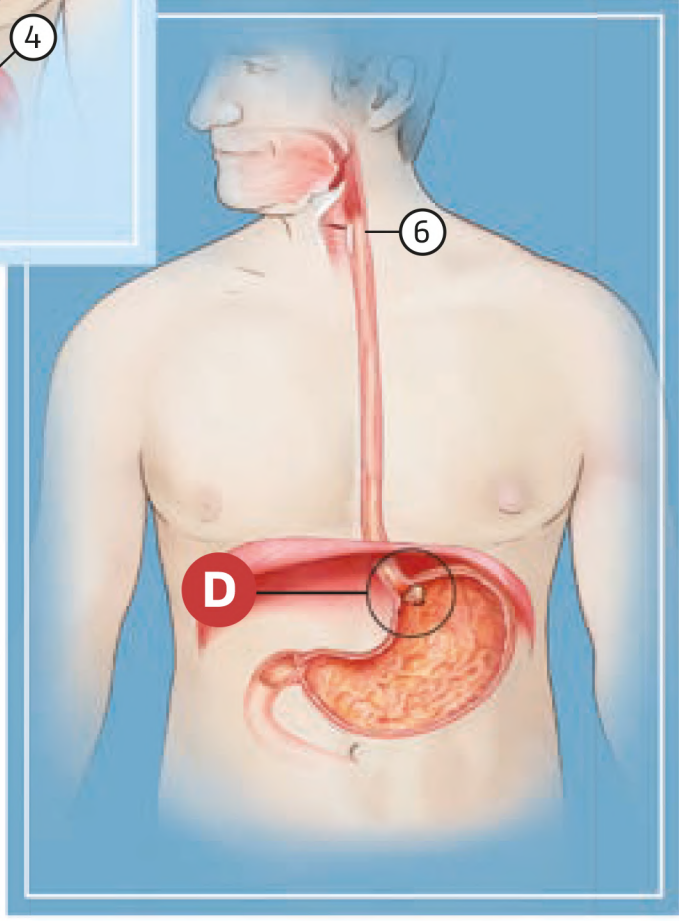
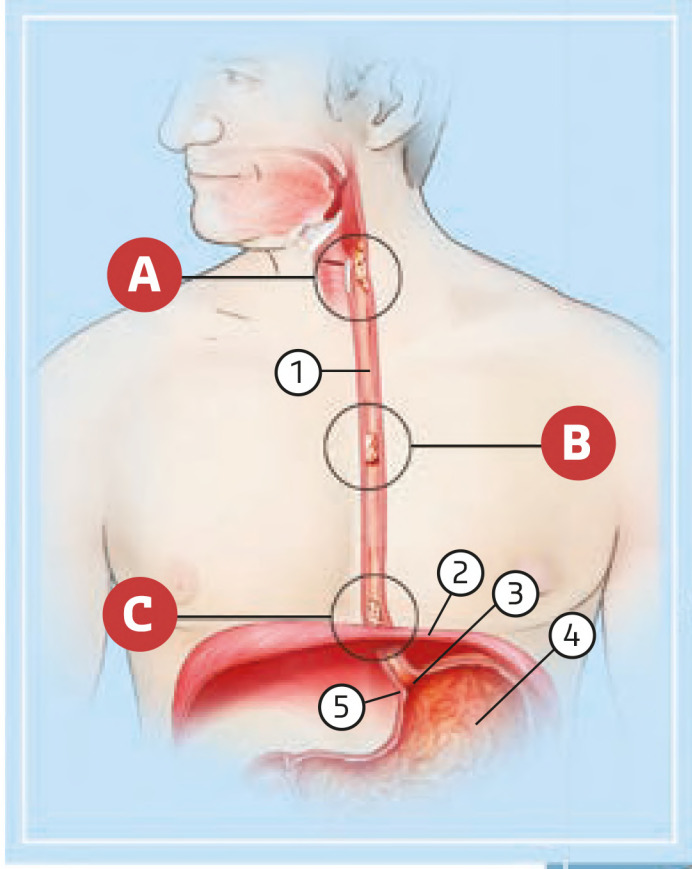
Voedingsstoffen die via de mond binnenkomen, worden in het spijsverteringskanaal omgezet in energie en bouwstoffen, die via de darmen worden opgenomen in het bloed.

In de mond wordt voedsel vermalen.

De enzymen in het speeksel beginnen met de vertering. Via de slokdarm, een gespierde buis, bereikt het voedsel de maag, waar het voedsel wordt vermengd met maagsap voor verdere vertering. Voedsel gaat vanuit de maag naar het eerste deel van de dunne darm, de twaalfvingerige darm. De lever en de alvleesklier produceren spijsverteringssappen die nodig zijn voor de vertering en deze worden afgegeven in de twaalfvingerige darm. De lever maakt gal, dat wordt opgeslagen in de galblaas. Gal is nodig voor de vertering van vetten. In de dunne darm worden alle bruikbare voedingsstoffen uit het eten gehaald en opgenomen in de bloedbaan. Onverteerbare voedselresten worden in de dikke darm bewerkt door darmbacteriën. Ook wordt er vocht en zout aan onttrokken, zodat een soepele, vaste ontlasting ontstaat. De ontlasting wordt tijdelijk opgeslagen in de endeldarm, totdat het via de anus het lichaam kan verlaten.

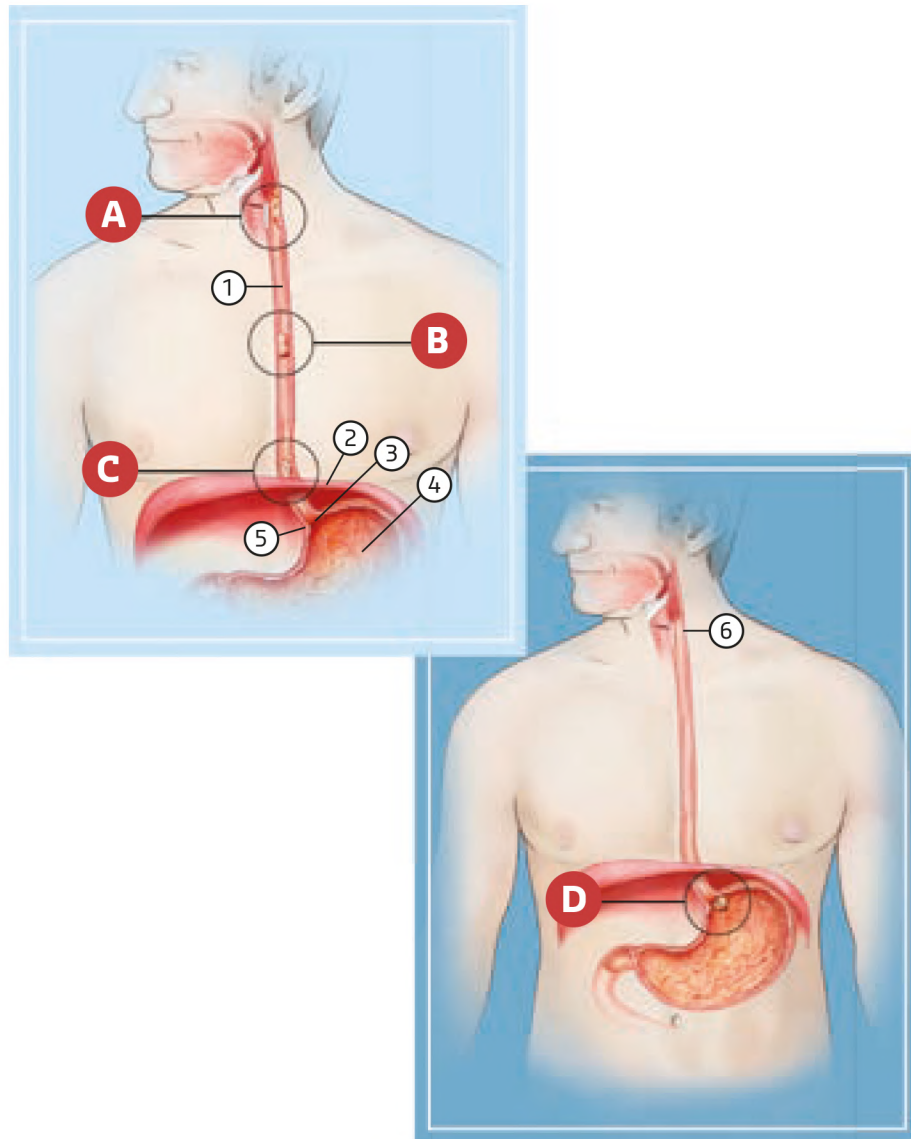
- ① Mond
- ② Bovenste kringspier van de slokdarm
- ③ Slokdarm
- ④ Bovenste deel slokdarm (boven de lijn)
- ⑤ Onderste deel slokdarm (onder de lijn)
- ⑥ Onderste kringspier van de slokdarm
- ⑦ Hart
- ⑧ Lever
- ⑨ Galblaas
- ⑩ Alvleesklier
- ⑪ Dikke darm
- ⑫ Maag
- ⑬ Dunne darm
- ⑭ Endeldarm

Slokdarmkanker

Slokdarmkanker

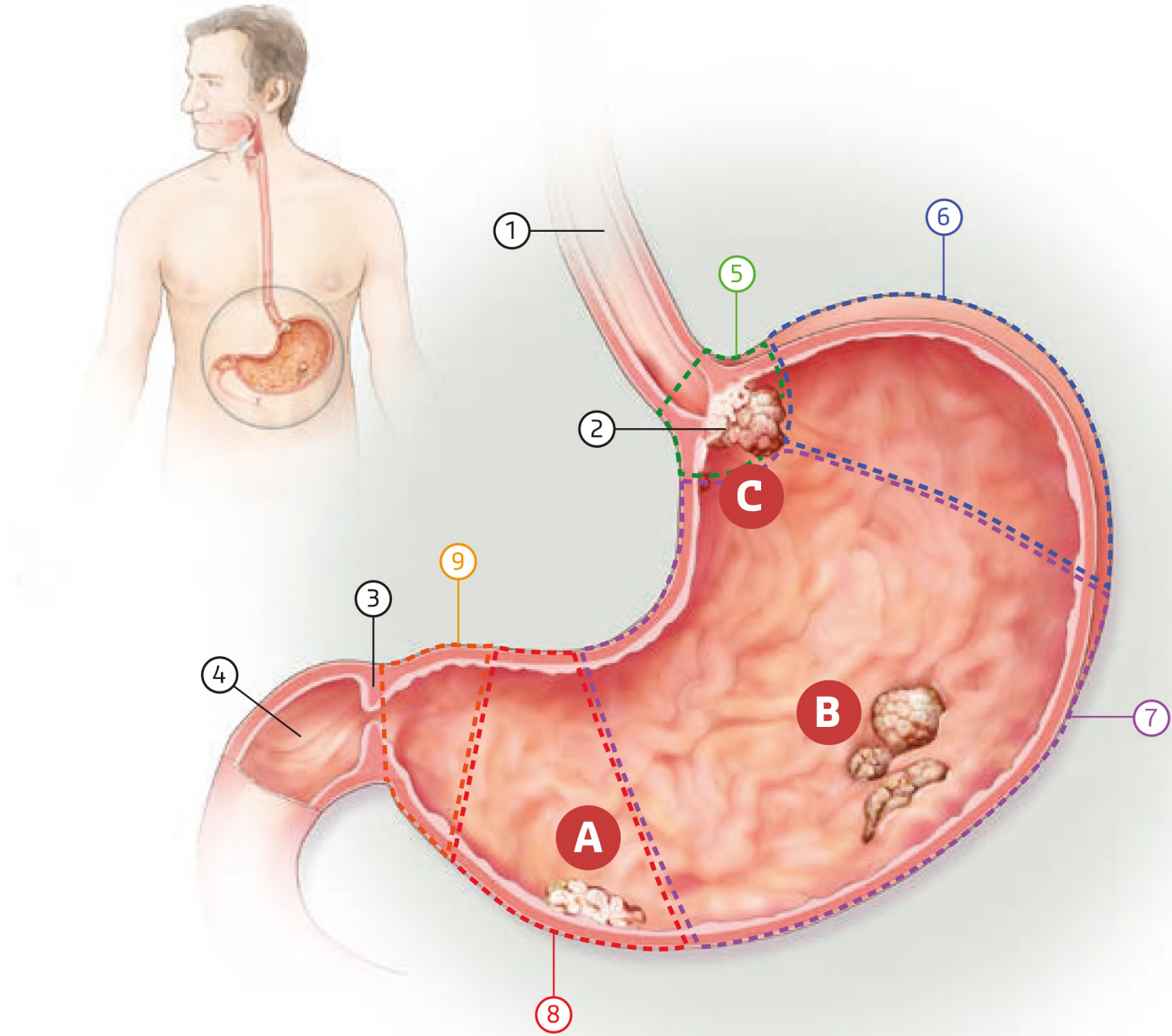

Bij slokdarmkanker (ook wel oesofaguscarcinoom) zit er een kwaadaardige tumor in de slokdarm. Er zijn twee veelvoorkomende vormen van slokdarmkanker. Het plaveiselcelcarcinoom bevindt zich meestal in het bovenste of middelste deel van de slokdarm. Deze kankersoort ontstaat als de cellen van het slijmvlies aan de binnenzijde van de slokdarm ongeremd gaan groeien. Het adenocarcinoom zit vrijwel altijd in het onderste deel van de slokdarm voor de ingang naar de maag. Dit type slokdarmkanker ontstaat vaak uit een zogenoemde Barrett-slokdarm, waarbij het slijmvlies van de slokdarm is veranderd door terugstroom van maaginhoud in de slokdarm (reflux).

- A** Tumor in het bovenste deel van de slokdarm
- B** Tumor in het middelste deel van de slokdarm
- C** Tumor in het onderste deel van de slokdarm
- D** Overgangstumor (ook wel junctietumor)

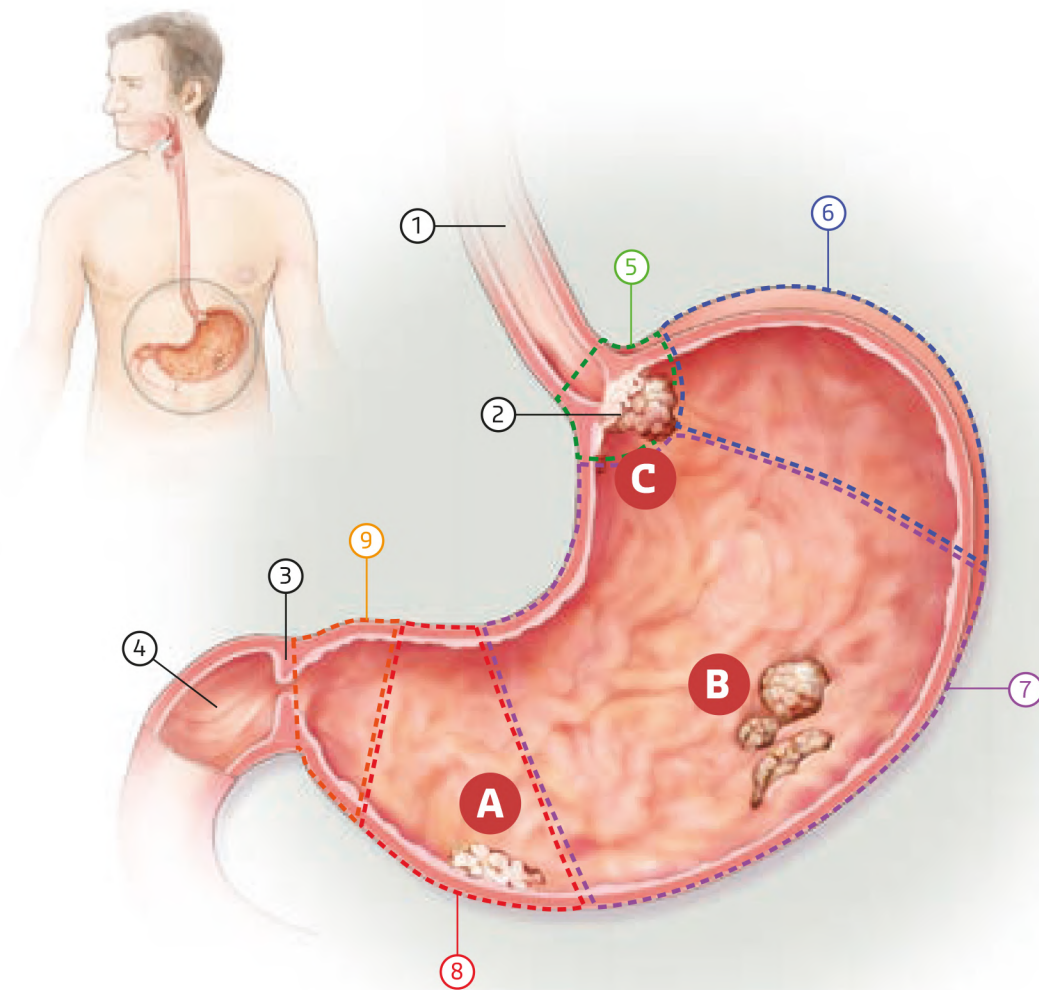
- ① Slokdarm
- ② Middenrif
- ③ Z-lijn
- ④ Maag
- ⑤ Onderste kringspier van de slokdarm
- ⑥ Bovenste kringspier van de slokdarm

Maagkanker

Maagkanker

Bij maagkanker zit er een kwaadaardige tumor in de maag. Maagkanker komt weinig voor. De meeste mensen die maagkanker krijgen, zijn ouder dan 60 jaar. Er zijn verschillende soorten maagkanker. Meestal is het een adenocarcinoom, waarbij de cellen aan de binnenkant van de maag ongeremd zijn gaan groeien. De tumor kan voorkomen in de gehele maag of op de overgang van de slokdarm naar de maag (cardiakanker).

- A** Maagtumor
- B** Maagtumoren op verschillende plaatsen in de maag
- C** Tumor op de overgang van slokdarm naar maag (ook wel cardiatumor of GE-junction-carcinoom)

- ① Slokdarm
- ② Onderste kringspier van de slokdarm
- ③ Kringspier van de maag
- ④ Twaalfvingerige darm
- ⑤ Overgang van de slokdarm naar de maag (cardia)
- ⑥ Bovenste deel van de maag (fundus)
- ⑦ Middelste deel van de maag (corpus)
- ⑧ Onderste deel van de maag (antrum)
- ⑨ Overgang van de maag naar de twaalfvingerige darm (pylorus)